

20.02.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**20 Şubat 2023
Pazartesi**

20.02.2023

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

20 Şubat 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

— İzmir Demokrasi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Uşak Üniversitesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Çiftçilere 49,5 milyon liralık destek ödemeleri yapılıyor

Tarım ve Orman Bakanlığı, 49 milyon 411 bin liralık tarımsal destekleme ödemelerinin 17 Şubat Cuma günü çiftçilerin hesaplarına aktarılacağını duyurdu.

Tarım ve Orman Bakanlığı sosyal medya hesabından yapılan paylaşımda, "49 milyon 411 bin liralık destekleme ödemelerini 17 Şubat Cuma günü çiftçilerimizin hesaplarına aktarıyoruz" ifadesi kullanıldı.

Paylaşımda yer alan bilgiye göre, söz konusu destek tutarları, hayvan hastalıkları tazminatında 25 milyon 440 bin 246 lira, hayvan gen kaynaklarını korumada 11 milyon 862 bin 50 lira, kırsal kalkınma yatırımlarında 9 milyon 114 bin 573 lira ve sertifikalı tohum üretiminde 2 milyon 994 bin 131 lira olarak belirlendi.

FAO: Deprem sonrası çiftçinin acil yardıma ihtiyacı var

Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından Türkiye'de 10 ilin tamamında kırsal kesimde yaşayan 900 bin kişiye yönelik 25 milyon dolara ve Suriye'de gelecek 3 ay içinde kırsalda yaşayan 300 bin kişiye verilecek tarımsal destek için 10 milyon dolar acil yardıma ihtiyaç duyulduğunu açıkladı.

Merkezi Roma'da bulunan Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından yapılan açıklamada, 6 Şubat'ta meydana gelen deprem felaketinin Türkiye ve Suriye'de büyük tahribata yol açtığı belirtilerek, FAO'nun söz konusu ülkelerde depremde etkilenen kırsal kesimin ihtiyaçları doğrultusunda operasyonlarını genişlettiği ifade edildi.

FAO'nun hem Türkiye hem de Suriye'deki önceliğinin en çok etkilenen kırsal kesimin temel gıda üretimini sürdürebilmelerini sağlamak ve tarımsal zararın ve ihtiyaçların daha geniş perspektifle değerlendirilmesini desteklemek olduğunun altı çizildi.

Her iki ülkedeki faaliyetlerin 1-3 ay süresince hayvan yemi, tohum, gübre, yakıt, ekipman gibi tarımsal girdiler ile veterinerlik bakımı ve şartsız nakit transferi sağlamaya odaklanacağı belirtildi.

900 bin kişiye y6nelik 25 milyon dolara ihtiya7 var

A7ıklamada, "BM'nin 'T7rkiye Acil 7ağrısı' kapsamında, FAO'nun gelecek 77 ay i7inde, acil ge7im desteği ve koşulsuz nakit transferleri de olmak 7zere etkilenen 10 ilin tamamında kırsal kesimde yaşayan 900 bin kişiye y6nelik 25 milyon dolara ihtiya7ı var" ifadesi yer aldı.

FAO, BM'nin Suriye i7in yaptığı acil 7ağrı 7er7evesinde de gelecek 3 ay i7inde kırsalda yaşayan 300 bin kişiye verilecek tarımsal destek i7in 10 milyon dolara ihtiya7 duyduğunu bildirdi.

FAO Genel Direkt6r7 77 Dongy7 de kurumunun a7ıklamasını Twitter hesabından paylaşırken, "Bu an, k7resel dayanışma ve c6mertliği g6sterme anıdır. Etkilenen kırsal toplulukların gıda 7retimini iyileştirebilmeleri ve s7rd7r7lebilmeleri i7in T7rkiye ve Suriye'yi řu an desteklemeliyiz. FAO, tarım sekt6r7n7n uğradığı zararı değerlendirmek i7in yetkililerle 7alışmayı s7rd7recektir" ifadelerini kullandı.

Hububat bakliyat yağlı tohumlar sektörü depremin yaralarının orta vadede sarılacağına inanıyor

Türkiye, 2022 yılında 25 milyar dolar gıda ürünleri ihracatına imza atarken, gıda ihracatının zirvesinde 11,4 milyar dolarlık ihracatla hububat bakliyat yağlı tohumlar sektörü oldu. Sektör, Türkiye'nin gıda ihracatının yüzde 46'sını tek başına gerçekleştirdi.

Hububat, bakliyat ve yağlı tohumlar sektörü; üretim ve ihracatta lider olan Gaziantep ve çevresinde yaşanan deprem nedeniyle kısa vadede kayıplar yaşanabileceğini ön görmekle birlikte, yaraların orta vadede sarılacağına ve ihracat hedeflerinde çizdiği rotaya tekrar gireceğine inanıyor.

Anadolu topraklarında 7 coğrafi bölgede yetişen ürünlerden elde edilen undan, bitkisel yağlara, baharatlardan yağlı tohumlara, şekerlemeden bakliyatlara, çikolatalı ürünlerden makarnaya, 10'dan fazla ana grupta yüzlerce gıda ürününü dünyanın dört tarafına ihraç eden hububat bakliyat yağlı tohumlar sektörü dünyanın gıda ambarı konumunda.

Birlik üyelerine 1 milyar dolar teşekkür mektubu

Ege Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Muhammet Öztürk, Ege hububat bakliyat yağlı tohumlar ihracatçıların 2022 yılında ihracatlarını yüzde 47'lik artışla 682 milyon dolardan 1 milyar doların üzerine taşıdıklarını, Ege İhracatçı Birlikleri çatısı altında 1 milyar dolar barajını aşan 6. ihracatçı birliği olmayı başardıklarını dile getirdi.

Tarihi başarıya katkı sağlayan birlik üyelerine teşekkür mektubu gönderen Öztürk, teşekkür mektubunda; "EHBYİB olarak 10 yıl önce 280 milyon dolar ihracat

gerçekleştirirken, 2022 yılına geldiğimizde ihracatımızı 10 yılda yaklaşık 4 kat artırarak 1 milyar dolar seviyesine çıkarmış olmanın sevincini ve gururunu yaşamaktayız. Sektörümüzün bu üstün ihracat başarısına katkı sağlayan siz değerli üyelerimiz ve sektör paydaşlarımız sayesinde ulaştığımız 1 milyar dolarlık ihracat hacmini önümüzdeki dönemlerde de artırmak ve yeni rekorlar kırmak için var gücümüzle çalışmaya, üretmeye ve ihracat yapmaya devam edeceğiz. Büyük özveri ile ihracat hedeflerimizi gerçekleştirme yolunda göstermiş olduğunuz başarılarınızdan dolayı tebrik eder, Türkiye'nin üretim ve ihracatına bu sayede geleceğine sağladığınız katkı ve değer için şahsım ve Yönetim Kurulum adına teşekkürlerimi sunarım” görüşlerine yer verdi.

Dünya’da gıda talebi artıyor ihracatımızda artacak

Dünya nüfusunun 8 milyara dayandığı, 2030 yılında 8,5 milyara ulaşmasının beklendiğine işaret eden Öztürk, “Dünya’da tarım arazilerini kaybediyoruz, küresel iklim değişikliği üretimi olumsuz etkiliyor. Dünya Gıda Örgütü verilerine göre insanlık olarak bu hızla tüketmeye devam ettiğimiz takdirde bize 1,7 dünya gerekiyor. Henüz dünya dışında yaşayabileceğimiz bir gezegende bulamadık. Bu şartlarda doğanın dengesini ve tarım yapılabilir arazilerimizi koruyarak, gıda üretimindeki kayıpları önleyerek, Araştırma ve Geliştirme çalışmalarına yoğunlaşarak birim alandan daha fazla ve sağlıklı ürün alabileceğimiz bir zemini oluşturmamız gerekiyor. Doğru adımlar attığımız takdirde dünyada gıdaya talep zaten artıyor, bizim ihracatımızı artırmamız için bir neden yok. 2030 yılında Ege Bölgesi’nden 2 milyar dolar ihracat yapabileceğimize inanıyoruz” şeklinde konuştu.

Anadolu ve Mezopotamya toprakları yaralarını kısa sürede saracak güce sahip

Hububat, bakliyat yağlı tohumlar sektörünün ürün gamındaki pek çok ürünün yoğun olarak üretildiği ve ihracatının yapıldığı topraklar 6 Şubat’ta yaşanan deprem nedeniyle zor bir dönemden geçiyor. Bu süreçte o bölgelerdeki üretim ve ihracatta 2023 yılında kısmi bir düşüş yaşanabileceğini aktaran EHYİB Başkanı Muhammet Öztürk sözlerini şöyle sürdürdü; “İnsanlığın sıfır noktası olan Anadolu ve Mezopotamya toprakları, tarım üretiminde başladığı ve binlerce yıldır insanlığı besleyen topraklar. 2023 yılında sektörümüzün 11,4 milyar dolarlık ihracatının yüzde 38’ini bu kadim coğrafya gerçekleştirdi. Yaşadığımız deprem sonrasında Hükümetimizin aldığı tedbirler, bu topraklardaki üretken insanlarımız sayesinde bu topraklardaki üretimin kısa sürede rayına gireceğine inanıyoruz, yaşanabilecek lokal üretim düşüşlerini 2024 yılında aşacağımız inancındayız. 17 Şubat 2023 tarihli Resmi Gazete’de yer alan 2022 Yılında Yapılacak Tarımsal Destekler ve 2023 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik yapılmasına Dair Karar ile 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle zarar gören ve afet bölgesi ilan edilen illerde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçiler için 2022 üretim yılı mazot ve gübre destekleme ödemeleri nakdi olarak yapılacak olması, ayrıca, Havza Bazlı Fark Ödemelerinde kütlü pamuk için 110 kr/kg olan destek oranının 160 kr/kg’a, Yağlık Ayçiçeği için 50 kr/kg olan destek miktarı 70 kr/kg’a çıkarılmasını doğru buluyoruz.”

Vefat eden çiftçilerin mazot ve gübre destekleri mirasçılarına aktarılabilir

Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ'de değişikliğe gidildi. Değişiklikle müracaatlarını tamamladıktan sonra vefat eden çiftçilerin mazot ve gübre destekleri mirasçılarına aktarılabilir. Öte yandan destekleme uygulama takviminde değişikliğe gidilerek belge teslim tarihleri uzatıldı.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan "Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" Resmi Gazete'de yayımlandı.

Tebliğ, "2022 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere ve 2023 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar" kapsamında çiftçilere yapılacak destekleme ödemelerine ilişkin usul ve esasları kapsıyor.

Tebliğle, mazot ve gübre desteğine ilişkin düzenleme yapıldı. Mevcut düzenlemeye göre, mazot ve gübre desteği, çiftçilerin Ziraat Bankasında bulunan hesaplarına mazot ve gübre alımında kullanılmak üzere tanımlanıyor ve çiftçilere nakdi ödeme yapılmıyor. Tebliğe eklenen hükümlerle depremde etkilenen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'da destekleme ödemeleri nakdi olarak yapılacak.

Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeline göre fark ödemesi desteği için talep edilen belge ve işlemlerde de düzenlemeye gidildi. Buna göre, hububat, baklagil ve dane mısır fark ödemesi desteklemelerinde, üretim yılına ilişkin hasat

tarihi ile 2 Mayıs 2023 arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi, yağlı tohumlu bitkiler fark ödemesi desteklemelerinde üretim yılına ilişkin hasat tarihi ile 31 Mart 2023 arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi, dane zeytinde ise il/ilçe tahkim komisyonlarınca o üretim yılı için belirlenen hasat başlangıç ve bitiş tarihleri arasındaki süreyi içeren alım satım belgesi talep edilecek.

Tebliğle, destekleme ödemelerinde, ilgili üretim yılına esas Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) müracaatını yaptıktan sonra vefat eden çiftçilere ilişkin de düzenleme yapıldı.

Buna göre, tebliğe konu üretim yılına esas ÇKS ve destekleme müracaatlarını tamamladıktan sonra vefat eden çiftçilerin Ziraat Bankasında bulunan hesaplarına mazot ve gübre alımında kullanılmak üzere tanımlanan destekleme tutarları, Ziraat Bankasına başvurmaları halinde mirasçılarına nakit olarak ödenecek.

Destekleme uygulama takviminde değişiklik

Tebliğle, destekleme uygulama takviminde de değişiklik yapıldı. Yağlı tohumlu bitkiler fark ödemesi desteğinde belge teslim bitiş tarihi 31 Mart'tan 2 Mayıs'a uzatıldı. Organik tarım ve iyi tarım uygulamaları desteğinde belge teslim bitiş tarihi 24 Şubat'tan 8 Mayıs'a, kesin icmallerin Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüne (BÜGEM) gönderilme tarihi, mayıstan haziran ayına ertelendi.

Toprak analizi desteğinde de 30 Aralık 2022'de süresi dolan belge teslim bitiş tarihi, 31 Mart'a uzatılırken, kesin icmallerin BÜGEM'e gönderilme tarihi, şubattan nisan ayına ertelendi.

Tebliğin ekli listelerine, ilgili Cumhurbaşkanı Kararı ile artırılarak kilogram başına 160 kuruşa çıkarılan kütlü pamuk ve kilogram başına 70 kuruşa çıkarılan yağlık ayçiçeği fark ödemesi destekleri de eklendi. Tebliğ, 1 Ocak 2022'den geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.

Yıl sonu enflasyon beklentisi yüzde 35,76'ya yükseldi

Merkez Bankası Piyasa Katılımcıları Anketinde yıl sonu TÜFE beklentisi yüzde 35,76 oldu. Katılımcıların yıl sonu dolar/TL beklentisi 22,84.

Merkez Bankası, reel ve finansal sektör temsilcileri ile profesyonellerden oluşan 36 katılımcıyla gerçekleştirdiği şubat ayına ilişkin Piyasa Katılımcıları Anketi'ni yayımladı.

Geçen ay yüzde 2,24 olan şubat ayı TÜFE artışı beklentisi, bu anket döneminde yüzde 3,01'e yükseldi. Cari yıl sonu TÜFE'deki artış beklentisi de yüzde 35,76 oldu.

TÜFE'de artış beklentileri 12 ay sonrası için yüzde 30,44'ten 30,75'e, 24 ay sonrası için yüzde 17,18'den 18,11'e çıktı.

Katılımcıların yıl sonu dolar/TL beklentisi 22,84 olurken, 12 ay sonrası dolar/TL beklentisi 23,44'ten 23,10'a indi.

Bir önceki anket döneminde 30,7 milyar dolar olan yıl sonu cari işlemler açığı beklentisi, bu dönemde 30,6 milyar dolara geriledi.

Gelecek yıl için cari işlemler açığı beklentisi ise 21,6 milyar dolar oldu.

Politika faizi cari ay sonu beklentisi yüzde 9

Cari yıl için Gayrisafi Yurt içi Hasıla (GSYH) artış beklentisi yüzde 4,1'den 3,6'ya inerken, gelecek yıl büyüme beklentisi yüzde 4,3'ten 4,5'e çıktı.

TCMB'nin politika faizine ilişkin cari ay sonu ve 3 ay sonrasına yönelik beklentiler yüzde 9 olarak belirlendi.

12 ay sonrası için politika faizi beklentisi ise yüzde 13,94 düzeyinde oluştu.

Avrupa'da gaz fiyatı 17 ayın dibini gördü

Avrupa'da doğal gaz fiyatı, ılıman hava koşulları dolayısıyla birçok ülkede gaz depolarının yeniden doldurulması ve daha fazla sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatıyla 17 ayın en düşük seviyesine geriledi.

Avrupa'da derinliği en fazla olan Hollanda merkezli sanal doğal gaz ticaret noktası TTF'de işlem gören mart vadeli gaz kontrat fiyatı, bugün megavatsaat başına 51,55 Euro'dan işleme açıldı. Gaz kontrat fiyatı, gün içinde megavatsaat başına 48,77'e düşerek Ağustos 2021'den bu yana en düşük seviyesine geriledi.

Söz konusu fiyat, Türkiye saatiyle 14:30'da dünkü kapanışa göre yüzde 4,47 azalışla 49,71 Euro'ya indi.

Gaz fiyatının 17 ay sonra 50 Euro'nun altına düşmesi dikkati çekti.

Fiyatlardaki düşüşte, doğal gaz tüketimini nispeten düşük tutan hava şartları ve bu nedenle birçok ülkede gaz depolarının yeniden doldurulması ve daha fazla sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı etkili oldu.

Ayrıca, özellikle maliyet nedenleriyle daha az üretim yapan sanayide doğal gazda tasarruf sağlanması da fiyatların düşüşünde etkili oldu.

Öte yandan, TTF'de işlem gören vadeli kontratların fiyatı uzun süre 20 Euro seviyesinin ardından 26 Ağustos 2022'de 348,8 Euro'ya kadar çıkmıştı. Bu da Rus gazına olan yüksek bağımlılıkla Avrupa'da bir enerji krizine yol açmıştı.

20.02.2023

Bu arada, Avrupa'nın sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatı, geçen yıl önceki yıla göre yüzde 60 artış gösterdi.

Shell tarafından hazırlanan LNG Görünümü 2023 raporuna göre, İngiltere'nin de dahil edildiği Avrupa ülkeleri, geçen yıl 121 milyon ton LNG ithal etti.

Analistler, kış sezonu sona ermeden uzun süreli bir soğuk hava dalgası olması durumunda veya arz kesintileri yaşanması durumunda Avrupa'da doğal gazın fiyatının tekrar yükselebileceğine işaret etti.

Avrupa'da iflaslar 8 yılın zirvesinde

Pandemi desteklerinin geri çekilmesiyle birlikte AB genelinde iflas başvuruları 8 yılın zirvesine yükseldi. Yüksek enflasyon, yavaşlayan büyüme, ücret, enerji ve finansman maliyetlerindeki artış iflasların en önemli nedenleri.

Avrupa'da 4. çeyrekte iflas eden şirket sayısı Avrupa Birliği resmi istatistik kurumu Eurostat tarafından açıklanan verilere göre bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 26,8 artarak verilerin toplanmaya başladığı 2015'ten bu yana en yüksek düzeye ulaştı. Hükümet desteğiyle ayakta kalan zombi şirketlerin maliyetler arttıkça ve pandemi destekleri son buldukça iflas başvurusu yaptığı aktarılıyor. Ekonomistler iki yıl düşüşün ardından iflas başvurularında görülen artışın, ekonomik yavaşlama, artan enerji fiyatları, ücretler ve finansman maliyetlerindeki artışa bağlı yaşandığını ve bunun Avrupalı şirket için koşulların zorlaştığına işaret ettiğini söylüyor.

Allianz: Batı Avrupa'da iflaslar bu yıl yüzde 20 artacak

Alman sigorta devi Allianz'ın başekonomisti Ludovic Subran bu yıl batı Avrupa genelinde iflas başvurularının yaklaşık yüzde 20 artacağını öngördüklerini söylüyor. Mevcut verilerle 2022 yılında iflas başvurularındaki yıllık artış yüzde 16. Subran bu zombi şirketlerin zar zor ayakta kaldığını ve şimdi destekler geri çekilirken hem finansman hem de ücret maliyetlerindeki artışla sürdürülemez hale geldiğine dikkat çekiyor. AB işverenler federasyonu BusinessEurope başekonomisti James Watson da "Hükümetlerin pandemi desteklerini geri çekmesi kesinlikle bir etken ve bunun etkisi görülüyor" diyor ancak yüksek enflasyon, zayıf büyüme ve artan faiz oranları da Watson'a göre ticaret ortamını giderek zorlaştırıyor.

Ulaşım ve depolama sektörü iflaslarda başı çekiyor

4. çeyrekte iflasların en fazla arttığı sektör Eurostat verilerine göre ulaşım ve depolama sektörü. Bu sektörde iflas başvurularının bir önceki çeyreğe göre yüzde 72,2 oranında arttığı aktarılıyor. Konaklama ve yeme-içme sektöründe artış yüzde 39,4'ü bulurken, eğitim, sağlık ve sosyal faaliyetlerde de iflas başvurularının yüzde 29,5 arttığı aktarılıyor. Pandemi öncesiyle karşılaştırıldığında ise sektörlerin büyük bir kısmında iflas ilanları artmış durumda. En büyük artış ise 2019 4. çeyreğine göre iflas başvurularının yüzde 97,7 arttığı konaklama ve yeme-içme sektörü. Ulaşım ve depolama sektöründe de iflas başvuruları 2019'un son çeyreğine göre yüzde 85,7 artmış durumda.

İspanya'da iflaslarda keskin artış var

İflas başvuruları AB ekonomileri genelinde homojen bir seyir izlemiyor ve verideki artışın en önemli nedeni İspanya'daki iflaslarda yaşanan artış. Ülkenin 2022 yılında iflas kanunlarında yaptığı değişiklik şirketlerin borçlarını yeniden yapılandırmalarını kolaylaştırmış ve iflas başvurularında keskin bir artış görülmüştü. İspanya'da iflas başvurularının 2022'nin ikinci yarısında ilk yarıya göre iki katının üzerine çıktığı bildiriliyor. Fransa'da da 2022'nin ikinci yarısında iflaslarda yüzde 16'lık bir artış görülürken, Almanya ve İtalya'da ise iflas başvuru sayılarının aynı dönemde azaldığı belirtiliyor.

Deprem felaketinde can kaybı 41 bini aştı

AFAD, Kahramanmaraş merkezli depremlerde 41 bin 20 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

10 ili etkileyen Kahramanmaraş merkezli depremlerde can kaybı artıyor. AFAD, 19 Şubat saat 22:15 itibariyle can kaybının 41 bin 20'ye ulaştığını açıkladı.

Öte yandan İçişleri ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlıklarının ortak çalışması sonucu deprem bölgelerinde “yıkık”, “acil yıktırılacak” ve “ağır hasarlı” yapılara, afetzedelerin eşyalarını tahliye etmek maksadıyla girilmesi/girilmemesi kurallarını içerir genelge, AFAD Başkanlığınca yayımlandı.

Genelgede “yıkık”, “acil yıktırılacak” binalara kesinlikle girilmesine müsaade edilmeyeceği belirtilirken, kontrollü tahliye yapılacak binalara da nasıl girileceği ve nelerin alınabileceği anlatıldı.

Ayrıca tahliyelerin valilikler ve kaymakamlıklar koordinasyonunda, kolluk kuvvetleri gözetimde yapılacağının da altı çizildi.

Genelgede şu ifadeler yer aldı:

1) Afet gören alanlarda “yıkık” ve “acil yıktırılacak yapı” niteliğinde olduğu belirlenen yapılara kısa süreliğine de olsa girilmesi ve eşya alınması kesinlikle yasaktır.

- 2) Ağır hasarlı tüm yapılara giriş izni ve eşya alımı konusu, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca görevlendirilen uzmanların raporu doğrultusunda değerlendirilecektir.
- 3) Binasının hasar derecesi ağır hasarlı olarak belirlenmiş olan ve otuz günlük itiraz süresi içerisinde bina hasar durumuna itiraz etmeyecek vatandaşlarımızın eşyalarını alabilmeleri, yapıları ile ilgili uzmanlarca oluşturulacak tahliye raporuna uygun şekilde planlanacaktır.
- 4) Bu planlamalar iletişim çadırlarında vatandaşlarımızla paylaşılacaktır.
- 5) Uzman raporunda “Girilemez” şeklinde belirtilmesi durumunda can güvenliğini teminen yapıya girişe izin verilmeyecektir.
- 6) Yapıya kontrollü 30 dakika girilebilir raporu verilmesi durumunda, 30 dakika kadar süre içerisinde yalnızca değerli eşya (pasaport, kıymetli evrak vb.) alımına müsaade edilecektir.
- 7) Yapıya kontrollü 2 saat girilebilir raporu verilmesi durumunda, 2 saat içerisinde en fazla 4 kişi binaya girmek suretiyle eşyalarını alabilecektir. (Yapıya sabitlenmiş ve sökümü esnasında titreşim yaratacak her türlü faaliyet kesinlikle yasaktır. Mutfak dolabı, kalorifer peteği, pvc kapı pencere, her türlü yapıya monte aksamlar, elektrik ve aydınlatma tesisatı vb eşyaların sökülmesi alınması kesinlikle yasaktır.).
- 8) Tahliye çalışmalarının genel koordinasyonu Valilikler/Kaymakamlıklar tarafından sağlanacaktır.
- 9) Tahliye, kolluk kuvvetleri gözetiminde gerçekleştirilecek olup belirtilen tüm kurallara uyulması zorunludur.
- 10) Tahliye sırasında olası mücbir sebeplerle tahliyenin durdurulması zorunluluğu oluşması halinde (artçı sarsıntı vb.) tahliye derhal sonlandırılacak ve bu durum tutanak altına alınacaktır.
- 11) İçeri girilmesine müsaade edilmeyen veya içerisinden eşya tahliyesi yapılamayan vatandaşlarımız için ayrıca eşya yardımı yapılacaktır.

GİB açıkladı: Bölgede 37 milyar TL'lik vergi ertelendi

Hazine ve Maliye Bakanlığı, "asrın felaketi" olarak nitelendirilen Kahramanmaraş merkezli 11 ili etkileyen depremler nedeniyle Gelir İdaresi Başkanlığının attığı adımlar hakkında bilgi verdi.

Bakanlığın sosyal medya hesabından yapılan paylaşımda, depremden etkilenen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa ve Elazığ'da deprem tarihi itibarıyla "mücbir sebep" hali ilan edildiği hatırlatıldı.

Deprem bölgesindeki 669 bin 562 faal mükellef tarafından 6 Şubat 2023 ila 31 Temmuz 2023 tarihleri arasında yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerin ertelendiği ifade edilen paylaşımda, verilmesi gereken beyanname ve bildirimlerin verilme süresinin 15 Ağustos 2023'e, bu beyanname ve bildirimler üzerine tahakkuk eden vergilerin ödeme süresinin 31 Ağustos 2023'e kadar uzatıldığı kaydedildi.

2023 yılı 1'inci geçici vergi dönemine ilişkin geçici vergi beyannamelerinin ise alınmayacağı belirtilen paylaşımda, şu bilgilere yer verildi:

"Ayrıca bu illerimizdeki toplam 2 milyon 166 bin 685 motorlu taşıtlar vergisi mükellefi de erteleme düzenlemesinden yararlanacaktır. Mücbir sebep ilan edilen 11 ilde ödenmesi gereken yaklaşık 37,1 milyar lira vergi ödemelerini 6 ay erteliyoruz. Mart, Mayıs ve Temmuz 2023 aylarında ödenmesi gereken taksitlerin ödeme süresini mücbir sebep halinin bitimi tarihini izleyen Ağustos, Ekim ve Aralık 2023 tarihine kadar erteliyoruz. Ayrıca bu yerlerde bulunan borçluların vergi dairelerine olan

borçları gerekli şartları taşımaları kaydıyla faiz alınmaksızın azami 24 ay süreyle taksitlendirilecektir."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından başlatılan yardım kampanyalarına makbuz karşılığı yapılan ayni veya nakdi bağışların tamamının ilgili yıl vergi matrahlarının tespitinde indirim olarak dikkate alınabileceği bildirilen paylaşımda, depremlerden etkilenen afetzedeler için Türk Kızılay ve AFAD Başkanlığınca ilan edilen hesaplara yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamının gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince indirim konusu yapılabileceği ifade edildi.

Paylaşımda, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince, bu mükelleflerin işletmelerinde mevcut olan ya da dışarıdan temin edilen ihtiyaç malzemelerinin AFAD'a ya da AFAD'ın yönlendirdiği kamu kurum ve kuruluşlarına ayni olarak bağışlanması durumunda, bu bağışların tamamının da indirim konusu yapılabileceği belirtilerek, bu kapsamda bedelsiz yapılan bağış ve yardımlarda KDV hesaplanmayacağı ve bağışa konu mallara ilişkin yüklenilen KDV'lerin de işletmelerce indirim konusu yapılabileceği kaydedildi.

İl AFAD müdürlükleri koordinesinde bedelsiz barınma hizmeti sağlayan işletmeler için KDV ve konaklama vergisi aranmayacağı ve bu işletmelerin, bedelsiz olarak yaptıkları giderleri gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak gösterebileceği vurgulanan paylaşımda, şu ifadeler kullanıldı:

"Depremden etkilenen illerimizde yapılan akaryakıt satışlarındaki belge düzeninin kolaylaştırılmasına ilişkin tedbirler alınmış ve Gelir İdaresi Başkanlığı internet sitesinden duyurulmuştur. 6790 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile olağanüstü hal ilan edilen 10 ilde kullanılmak üzere depremzede vatandaşlar için inşa edilen, kurulum ve montaj işleri dahil, prefabrik yapı ile konteynerlerde 2023 yılı sonuna kadar katma değer vergisi oranını yüzde 1'e indirdik."

Depremzede çiftçinin devlet desteğine ihtiyacı var

Servet YILDIRIM

20 Şubat 2023 Pazartesi

Geçen hafta depremin ardından başsağlığı dilemek için Veysel Ulusoy hocayı aradım. Depremde ablasını kaybeden Veysel hoca bana bölgedeki durumu ve yaşanan sıkıntıları anlattı.

ENAG'ın da kurucusu olan Veysel Ulusoy ülkemizin önde gelen ekonomistlerinden biridir. Çok değerli çalışmaları ve güçlü gözlemleri vardır. Hoca bölgedeki mevcut zorlukları aktarırken önemli bir noktaya dikkat çekti. Diyor ki: "Orada tarlalar sahibini bekliyor... Ekinler tarlada, hayatta kalan çiftçi hasat için Mayıs ve Haziran aylarını bekliyor. Pamuk çiğdidinin tarlayla buluşmasına yaklaşık 1 ay var. Ama deprem nedeniyle traktör, araç ve gereçler enkazın altında kaldı."

Veysel Ulusoy'un kendi gazete yazılarında da vurguladığı gibi "Çiftçinin devlete ihtiyacının olduğu en acil dönemdeyiz." Köylerin yerle bir olduğu bölgede hayatta kalanlar acılarını içlerine atıp hayata devam edecekler; yine tarlalara gidecekler ama desteğe ihtiyaçları var. Veysel hocanın deyişiyle "Makine ve teçhizatla devleti yanında hissetmek, hasadı birlikte kaldırmak istiyorlar."

Aslında depremden önce de tarımda sıkıntılar vardı. Sektör, gübreden mazota kadar neredeyse tüm girdilerdeki yüksek maliyet artışları nedeniyle geçen yılı zor geçirmişti. Buna bir de yağış düzenindeki olumsuz gidişat eklendi.

Türkiye yılın geri kalan döneminde tarımdan kaynaklı bir gıda arzı ve enflasyon sıkıntısı ile karşı karşıya kalabilir. Çünkü depremden etkilenen bölgede ciddi bir tarım potansiyeli vardı. Bu 10 ilin toplam milli gelirde yüzde 9.3 payı var. Ancak iktisadi faaliyet kollarına göre tarımsal üretimin toplamdaki payı yüzde 15 dolayında bulunuyor. Ekonomist Ercan Türkan'ın 2021 verilerinden yararlanarak yaptığı tespitlere göre; 10 ildeki bitkisel üretim değeri ülkenin toplam bitkisel üretim değerinin yüzde 20'sini meydana getiriyor. Büyükbaş hayvan varlığı toplamın yüzde 12'sini,

küçükbaş hayvan varlığı ise yüzde 16,3'ünü oluşturuyor. Bu hayvanların bir kısmı depremde yok oldu; kalanlar da yem bekliyor; barınacak ahır bekliyor.

Veysel Ulusoy diyor ki; “Devlet süreci doğru okuyarak talebi karşılamayı devlet akli ile gerçekleştirmek durumundadır.” Burada kastedilen kısa vadede yapılacak “deprem yardımları” değil. Bölge tarımının orta ve uzun vadeli etkileri olacak güçlü bir destek programına ihtiyaç var. Aksi takdirde Türkiye’nin gıda güvenliği tehlikeye gireceği gibi kırsaldan kentlere ciddi bir göç dalgası yaşanabilir.

Yardım toplayın, toplayın da tahakkuk eden řu vergiyi de toplayın!

Alaattin AKTAŞ

20 Şubat 2023 Pazartesi

✓ Biz niye her felaketten sonra yardım kampanyaları açıyoruz? Niye Japonya depremle sarsıldığında ya da ABD kasırgalar vurduğunda yardım kampanyasına başvurmuyor?

✓ Devlet alacağını eksiksiz toplasa buna gerek duyar mı?

✓ 2022’de bütçe kapsamında tahakkuk ettirilen gelirin yüzde 71’i tahsil edilmiş. Tahsil edilemeyen yüzde 29’un karşılığı tam 1.1 trilyon lira. Bu paranın yarısı bile tahsil edilmiş olsa şimdi teorik olarak elimizde 550 milyar lira vardı, kampanyaya da gerek yoktu.

Türkiye çok büyük bir felaket yaşadı ve yine yardım kampanyaları başlatıldı. Vatandaşın birbirine yardım etmesine, destek çıkmasına kimsenin söyleyeceği bir şey tabii ki olamaz da böyle durumlarda devletin vatandaştan yardım talep etmesi normal midir?

Hele hele Merkez Bankası’nın, “Kârımızı Hazine’ye verseydik o paranın nereye harcanacağı belli olmazdı” gibi bir gerekçeyle yardım furyasına katılması...

Hazine’den destek alma ihtiyacı içindeki kamu bankalarının yardımda birbirleriyle yarışması...

Sanki mecburiyet varmış gibi yardıma katılmayan şirketlerin adeta hain ilan edilmesi... Bırakın şirketler yardım yapmasın, siz almanız gereken vergiyi alın, yeter!

Yardım; peki niye?

Bizde adet oldu artık bu tür kampanyalar.

Peki niye? Devletin gücü bu yaraları sarmaya niye yetmiyor da vatandaş devreye

sokuluyor?

Siz hiç Japonya'da büyük bir deprem olduğunda devletin vatandaştan yardım istediğini, ABD'de kasırgalarla bir bölge yıkıma uğradığında benzeri bir yardım talebinde bulunulduğunu duydunuz mu?

Ama bizim devletimiz yardım organizasyonu yapıyor, hatta geçmişte IBAN bile verdi.

Çünkü devletin parası yok!

O zaman şunu sorgulamak gerekmiyor mu?

Devletin niye parası yok? Söyleyelim; çünkü devlet alması gereken parayı, ağırlıkla da vergiyi alamıyor ya da almıyor.

Devlet yardım değil vergi toplar

Devlet, vatandaşa hizmet götürmekle yükümlü bir örgütlenmedir. Devlet, bunun için yine vatandaştan para toplar. Herkesten kazancı ölçüsünde, harcaması ölçüsünde; özünde gücü ölçüsünde para toplar. Olması gereken budur.

Ama toplanacak bu para tahakkuk ettirilir ama alınamazsa ya da bir tercih sonucu alınmazsa veya eksik alınırsa sonra da bu alacağın peşine düşülmezse ne mi olur?

Herhangi bir artı para gerekmesi halinde sıkıntı doğar. Düşünün; bir apartman oturuyorsunuz, aidat ödersiniz ve toplanan parayla kaloriferiniz yanar, apartman görevlisinin maaşı ödenir, gereken onarım işleri yapılır. Aidat ödemeleri aksar ve yönetici bu işin peşine düşmezse ve bir de apartmanda ekstra bir harcama kalemi çıkarsa o zaman bu yük herkese eşit mi dağıtılır yoksa öncelikle aidatını ödemeyenlerin üstüne mi gidilir? Ve herhalde yöneticiden "Sen bu parayı zamanında niye toplamadın" diye hesap sorulur.

Devlet 1.1 trilyonu toplayamamış!

Devletin en temel gelir kaynağı vergidir. Zamanında ödeme yapmayanlara ceza uygulanır, kimi cezalar kesilir, bunlar da bir gelir kaynağına dönüşür.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın resmi verileri...

Bakanlık geçen yıl genel bütçe kapsamında 3.9 trilyon lira gelir tahakkuk ettirmiş. Bu paranın tümünün toplanması beklenmez, pratikte bu olmaz. İyi de toplanan para, yani tahsil edilebilen para 2.7 trilyonda kalır mı?

Yani tahakkuk ettirilen her 100 liranın 71 lirası tahsil edilebilmiş, 29 lirası yok!

O 29 lira tam 1.1 trilyon liraya denk geliyor.

1.1 trilyon lira! Deprem kampanyasında çoğu da bir cepten diğer cebe, kamudan kamuya olmak üzere bunun ancak onda biri toplandı.

Peki Maliye Bakanlığı tahakkuk ettirdiği tutarın 1.1 trilyon lirasını niye tahsil edemedi?

Yoksa etmek mi istemedi?

Kimse gönüllü olarak daha çok vergi vermeye koşmaz.

Peki Maliye bu işi rızaya mı bıraktı ki böylesine bir tutardan mahrum kalındı?

Tahsil edilemeyen tutar 1.1 trilyon değil de yarı oranında az olsaydı... Demek ki şimdi elde teorik olarak 550 milyar lira para vardı.

Genel bütçe gelirlerinin tahakkuk ve tahsilatı (Milyon TL) (2022)

	Tahakkuk	Tahsilat	Tahakkuk tahsilat farkı	Tahsilat/ tahakkuk oranı (%)
Genel bütçe gelirleri	3.860.609	2.749.522	1.111.087	71,2
Vergi gelirleri	2.905.925	2.353.286	552.639	81,0
Gelir vergisi	439.774	356.454	83.319	81,1
Kurumlar vergisi	578.011	507.452	70.559	87,8
Motorlu taşıtlar vergisi	31.442	23.626	7.816	75,1
Dahilde alınan KDV	366.407	175.135	191.271	47,8
ÖTV	442.780	419.791	22.989	94,8
BSMV	59.018	58.638	380	99,4
Şans oyunları vergisi	10.327	10.300	26	99,7
Özel iletişim vergisi	9.570	9.298	271	97,2
Dijital hizmet vergisi	5.574	5.475	99	98,2
Gümrük vergileri	78.399	76.517	1.882	97,6
İthalde alınan KDV	725.716	578.965	146.750	79,8
Damga vergisi	42.370	34.770	7.601	82,1
Harçlar	85.065	76.645	8.419	90,1
Diğer vergi gelirleri	31.472	20.218	11.254	64,2
Faiz gelirleri	252.232	110.862	141.370	44,0
Para cezaları	434.555	34.604	399.952	8,0
Vergi cezaları	292.447	16.048	276.399	5,5
Yargı para cezaları	71.833	857	70.976	1,2
İdari para cezaları	50.895	7.797	43.098	15,3
Trafik para cezaları	18.730	9.383	9.347	50,1
Diğer cezalar	651	520	131	79,9
Diğer gelirler	267.897	250.770	17.127	93,6

Tahsili mümkün olmayanları tahakkuk ettirmeyin!

Tahsilat/tahakkuk oranı genel bütçe bazında yüzde 71 düzeyinde. Bu oran vergi gelirlerinde yüzde 81.

Bazı vergiler var ki, oran çok düşük. Örneğin dahilde alınan KDV... Bu vergide tahsilat oranı yüzde 50'nin bile altında. Vergi uzmanları, oranın düşük görünmesine bu vergide tahsili mümkün olmaktan çoktan çıkmış kalemlerin tahakkuka yazılmasının yol açtığını dile getiriyor.

Şu durumda tahakkuk kalemini bir anlamda temizlemek gerekiyor. Madem yıllar yılı tahsil edilemeyecek olanlar var, temiz bir sayfa açmak en iyisi. Hiç olmazsa dahilde alınan KDV'de tahsilat/tahakkuk oranını böyle yüzde 48 düzeyinde görüp "Ödediğimiz KDV devlete gitmiyor" diye düşünmeyiz.

Yok eğer gerçek başka türlüyse, tahsili mümkün olmaktan çıkmış kalemler bu duruma yol açmıyorsa, o zaman da Maliye'ye düşen vatandaşın ödediği KDV'yi tahsil etmektir.

MTV'nin dörtte biri ödenmiyor

Tahsili ve denetimi en kolay vergilerden biri de motorlu taşıtlar vergisi gibi görünüyor. Ama öyle değil!

2022 verilerine bakıyoruz; motorlu taşıtlar vergisinin ancak dörtte üçü tahsil edilebilmiş, dörtte bir ödenmemiş.

Vergide 553 milyar alacak var

Sonuçta devlet geçen yıl tahakkuk ettirdiği verginin 553 milyar lirasını tahsil edememiş.

Bazı vatandaşlar yükümlülüğünü eksiksiz ve zamanında yerine getirmiş ama bazıları ya hiç ödeme yapmamış ya da eksik yapmış. Devlet, bir şirket olsaydı, bu şirketi yönetenler vergi alacaklarının beşte birinden en azından bir süreliğine de olsa vazgeçer miydi?

Para cezası yazmasanız da olur!

Para cezalarındaki tahakkuk ve tahsilata bakınca vergideki duruma şükretmek gerekiyor.

Geçen yıl tahakkuk eden para cezası 435 milyar lira. Peki bu cezanın ne kadarı tahsil edilebilmiş; sıkı durun 35 milyar lirası, yani yalnızca yüzde 8'i... 100 liralık cezanın 92 lirası ortada yok, yani tam 400 milyar lira.

Detaya indikçe durum daha da vahim bir hal alıyor.

Örneğin vergi cezası kesmekten tümünden vazgeçilebilir! 292 milyar lira tahakkuka karşılık 16 milyar tahsilat olur mu? Hele yargı para cezaları? Tahsilat oranı yalnızca yüzde 1.2; evet yüzde 1.2! Cezanın neredeyse yüzde 99'u ödenmemiş. Cezalarda en yüksek oran, o da yüzde 50; trafik para cezalarında.

Gözünüzü yine kümese dikmeyin!

Vatandaşın genlerine “Nasıl olsa af çıkacak” beklentisi işlemiş. Siyasetçi yapmış bunu. O zaman da işte böyle cezayı kestiğinizle kalıyorsunuz, kimse ödeme yapmıyor.

Sonra da bir afet mi oldu, para mı lazım, “birlik-beraberlik dayanışma” söylemlerinden geçilmiyor.

O birlik ve beraberliği üstüne düşeni zamanında eksiksiz yapanlar zaten göstermiş.

Gözünüzü kümese bir kez daha dikmeyin!

Dışarıda “vatan-millet” edebiyatı yapa yapa dolananlara bakın!

Deprem dış kaynak ihtiyacını daha da büyüttü

Naki BAKIR

20 Şubat 2023 Pazartesi

On ilde büyük yıkıma yol açan ve tüm ülkeyi yasa boğan depremler, Türkiye'nin 2023 yılındaki rekor dış kaynak ihtiyacını daha da büyüttü.

Türkiye, 2023 yılı dış borç geri ödemeleri, cari açık finansmanı ve hesapta olmayan depremlerin yol açtığı maliyet dolayısıyla rekor düzeyde bir dış kaynak ihtiyacı ile karşı karşıya kaldı. Yılın tümünde yapılacak 190,2 milyar dolarlık dış borç geri ödemesi ve ekonomi yönetiminin 22 milyar dolar hedeflediği, piyasaların 30 milyar doların üstünde beklediği ödemeler dengesindeki cari açığının finansmanı için gereken dış kaynağa, toplam maliyeti 84 milyar dolar olarak tahmin edilen deprem hasarı da eklendi.

Deprem dolayısıyla yeniden inşa edilecek konutlar ve afetzedelere yönelik sosyal harcamaların yanında, yeniden yapılacak ya da onarılacak olan duble yol, otoyol, köprü, viyadük, tünel, okul, enerji hatları, hastane vb. unsurlar ile su, kanalizasyon, elektrik, telefon, internet şebekeleri dolayısıyla gündeme gelecek ve önemli kısmı dış finansmanla karşılanacak yatırımlar hem bütçe açığını hem de cari açığı büyütecek.

TÜRKONFED tarafından hazırlanan "Afet Ön Değerlendirme Raporu"nda, sadece konut hasarı 70,7 milyar dolar olarak hesaplanırken, milli gelir kaybı ise 10,4 milyar dolar olarak tahmin edildi.

Ödenecek dış borç

Türkiye'nin 2023 yılının tümünde yapmak zorunda olduğu dış borç geri ödemesi, 190,2 milyar dolar. Bu geri ödemelerin 40,4 milyar dolarını kamu bankaları da dahil kamu kesimi, 32,8 milyar dolarını Merkez Bankası (MB), 117 milyar dolarını ise özel bankalar dahil özel sektör yapacak.

2023 YILINDA ÖDENECEK DIŞ BORÇ (MİLYON \$)

DEVLET	40.377
GENEL HÜKÜMET	3.188
Merkezi Yönetim	2.724
Mahalli İdareler	464
FİNANSAL KURULUŞLAR	36.329
Kamu bankaları	34.996
Diğer kamu finans kuruluşları	1.333
KİT'ler	860
MERKEZ BANKASI	32.790
ÖZEL SEKTÖR	117.048
FİNANSAL KURULUŞLAR	52.833
Özel bankalar	49.087
Diğer finansal kuruluşlar	3.746
FİNANS DIŞI ŞİRKETLER	64.215
TOPLAM	190.215

Merkez Bankası'nın yapması gereken geri ödemeler, döviz rezervlerini ikame için yapılan swap borçlarından ve mevduatlardan kaynaklanıyor. Net döviz rezervi eksiye olan MB'nin diğer ülkelere olan bu swap ve mevduat borçlarının vadesini uzatma yoluna gitmeye çalışacağı bekleniyor. Gelecek bir yılda 117 milyar doların üzerindeki tutarla en fazla dış borç geri ödemesini yapmak zorunda olan özel sektörün bu kapsamdaki borçlarının 52,8 milyar doları özel bankalar ve özel finans kurumları; 64,2 milyar doları ise reel sektör firmalarına ait bulunuyor.

Depremzede on ilde toplam 32,8 milyar liralık kredi alacağı riske giren ve kredi ödemelerinde ertelemeye giden kamu ve özel bankaların bu yıl geri ödeyecek toplam dış borç miktarı 84 milyar dolara ulaşıyor.

2023 cari açık büyüyecek

2023-2025 dönemini ilişkin Orta Vadeli Program'da bu yıl ödemeler dengesindeki cari açık 22 milyar dolar olarak öngörülmüştü. Merkez Bankası'nın bu ay gerçekleştirdiği Piyasa Katılımcıları Anketi'nde ise beklenti 30,6 milyar dolar olarak ölçüldü.

Ancak Türkiye'nin tarım ihracatının yüzde 19'unu, toplam ihracatının yaklaşık yüzde 9'unu gerçekleştiren on ilin yaşadığı ekonomik ve sosyal travma dolayısıyla yaşanacak ekonomik ivme kaybına bağlı olarak ihracat performansının düşmesi, buna karşılık buralara yapılacak büyük bütçeli yatırımlar için gerekli dış alımlar dolayısıyla ithalatın artması bekleniyor.

Bu yılki dış kaynak ihtiyacı

Bu yılın tümünde zorunlu yapması gereken 190,2 milyar dolarlık dış borç geri ödemesi bulunan Türkiye'nin piyasa katılımcılarınca şu an 30,6 milyar dolar olarak beklenen cari açığının ise hesapta olmayan depremlerin ülke dış ticareti üzerinde yaratacağı olumsuz etki dikkate alındığında daha yüksek boyutlara ulaşma olasılığı bulunuyor.

Cari açığın beklenen düzeyde kalması ve 84 milyar dolarlık deprem hasarının onarılması için yapılacak harcamalarının yarısının dış finansmanla karşılanması şeklindeki iyimser senaryoda bile 2023 yılında ihtiyaç duyulan toplam dış kaynak 260 milyar doları aşıyor. Bu tutarın 300 milyar dolara ulaşma olasılığı bulunuyor.

Bütçe açığında 1 trilyon TL olasılığı

Depremlerin yol açtığı hasar bilançosu ve yapılacak ivedi harcamaların, 2023 yılına ilişkin tüm makro ekonomik göstergeleri bozması bekleniyor. Ülke gayri safi yurt içi hasılasının onda birini yaratan on ilde yaşanan depremin, Türkiye'nin milli gelir büyüme oranını en az 1 puan aşağı çekeceği, bu yıl için yüzde 5 olarak hedeflenen büyüme hedefinin tutturulamayacağı görüşü ekonomi çevrelerinde güç kazanıyor.

Depremzede illerde yaşanan iş günü kayıpları ve ekonomik ivmede yaşanan kırılmanın, ülke toplam ihracatında 10-15 milyar dolarlık bir düşüşe yol açacağı tahmin ediliyor.

Hem deprem dolayısıyla ortaya çıkan büyük hacimli harcamaların hem de bölge illeri kaynaklı vergi geliri kayıplarının etkisiyle, 2023'ün tümünde 659,6 milyar TL olarak öngörülen bütçe açığının da 1 trilyon TL'nin üzerine çıkacağı konuşuluyor.

Toplanan bağışların karşılama oranı

Öte yandan deprem yaralarını sarmak için düzenlenen bağış kampanyasında 115 milyar TL bağış toplandı. En çok bağışı 30 milyar ile Merkez Bankası yaptı. Onu Ziraat, Vakıfbank ve Halkbank izledi. Toplanan para yaklaşık 6 milyar dolara karşılık geliyor. Ancak bağışların 89 milyar lira ile dörtte üçü kamu kurumu ve kamu şirketlerinden gelmiş bulunuyor. Dolayısıyla bu kısım, deprem hasarlarını gidermek için gerekli harcamaları yapacak olan devlet için ekstra bir kaynak değil, kamu kurumları arasında aktarma niteliği taşıyor.

Göçler deprem bölgesindeki sanayiye tehdit ediyor

Maruf BUZCUGİL

20 Şubat 2023 Pazartesi

Yaşadığımız korkunç felaket, kaybettiğimiz onbinlerce canımızla birlikte ekonomik ve sosyal sonuçlarını da hissettirmeye başladı. Depremden sağ kurtulan ancak evleri ve işyerleri yıkılan, kullanamaz hale gelen kişiler başka illere göç ediyor. Depreme maruz kalan illerin dışındaki ticaret ve sanayi odaları bölge sanayiini ayakta tutmak ticari hayatı ileride yeniden canlandırmak için çözümler üretmeye çalışıyorlar. Hatay başta olmak üzere deprem bölgesindeki illerde demografik yapının değişeceği uyarıları yüksek perdeden seslendiriliyor.

ASO Başkanı Ardıç başta olmak üzere bir çok sanayici bölgedeki meslektaşlarına ve işçilere “Sanayicinin şehri terk etmemesi lazım, sanayide çalışanların şehri terk etmemesi lazım” çağrılarını yapıyorlar. THY Genel Müdürü Bilal Ekşi, depremin ilk gününden bu yana düzenlediği tahliye uçuşlarıyla 265 bin 754 vatandaşı bölge dışına taşıdıklarını açıkladı. Bölgeden binlerce vatandaşın da karayolu imkanlarıyla ayrıldıkları tahmin ediliyor.

ABD Dışişleri Bakanı Blinken Ankara’da

Dün Türkiye’ye gelen ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken, bugün Ankara’da temaslarda bulunacak. Blinken dün deprem bölgesinde mevkidaşı Mevlut Çavuşoğlu ile bir araya geldi, Hatay ve Adana’da ziyaretlerde bulundu.

Abdulkadir Selvi

Milli Eğitim Bakanı Özer: Sağlam raporlu okullar açılacak

Milli Eğitim Bakanı Özer’le deprem gölgesindeki eğitimi konuştuk. Özer, “1 Mart tarihinden sonra 10 ilde eğitim öğretime il bazlı değil, aynen pandemide yaptığımız gibi ilçe ve okul temelli geçiş yapılacaktır. Sorunu çözülen ilçelerde, bölgelerde eğitim-öğretimi hemen başlatacağız. Eğitim sadece Çevre Bakanlığı’nın sağlam raporu verdiği okullarda yapılacaktır” dedi.

DEPREM nedeniyle uzayan yarıyıl tatili bitiyor. 10 il hariç öğrencilerimiz bugün ders başı yapacak. Deprem vurduğu illerde ne tür bir eğitim yapılacağı ise yarın Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer tarafından açıklanacaktır. Bakan Prof. Dr. Mahmut Özer’in sorularımıza verdiği yanıtlar şöyle:

- 10 il hariç diğer illerde okullar ikinci yarı eğitimine 20 Şubat’ta başlayacaktır. Deprem bölgesindeki okullarla ilgili çalışma büyük ölçüde tamamlandı mı?

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız hasar tespiti çalışmasını titizlikle yürütüyor. 71 ilde eğitim öğretim bugün başlıyor. Deprem bölgesindeki 10 ilimizde de eğitim öğretim faaliyetlerini mümkün olan en kısa sürede başlatmak için tüm ekibimizle birlikte yoğun bir çalışma yürütüyoruz.

- Deprem bölgesinde okulu kullanılabilecek durumda olanlar eğitime başlayabilecek mi?

Bu kapsamda 10 ilimizin valileri, milli eğitim müdürleri ve yöneticileriyle koordineli bir şekilde çalışmalarımızı yürütüyoruz. 10 ilde Bakanlığımıza ait okul, yurt, pansiyon gibi 20 bin 868 binadan sadece 24’ü yıkıldı, 83’ü ağır hasar aldı. Deprem bölgesinde eğitim-öğretime 1 Mart tarihine kadar ara verdik. 1 Mart’tan sonra 10 ilde eğitim öğretime il bazlı değil, aynen pandemide yaptığımız gibi ilçe ve okul temelli geçiş yapılacaktır. Sorunu çözülen ilçelerde, bölgelerde eğitim-öğretimi hemen başlatacağız.

Bu bölgelerde bazı okullarda depremzedeler kaldığı ve diğer kurumlarımız tarafından da kullanıldığı için o okulları kullanmayacağız. Bu nedenle ikili eğitim seçeneğini aktif kullanacağız. Eğitim-öğretim sadece Çevre Bakanlığı'nın sağlam raporu verdiği okullarda yapılacak.

54 BİN 882 ÖĞRENCİ DİĞER İLLERE NAKİL YAPTIRDI

- Okula başlayamayacak durumda olanlardan isteyenler kayıtlarını diğer okullara aldırabilecek mi? Bu yöndeki çalışmalar başladı mı?

Deprem bölgesindeki öğrencilerimizden isteyenlerin nakillerini diğer illere aldırabilmeleri için gerekli düzenlemeyi yaptık. 18 Şubat Pazar günü itibarıyla 54 bin 882 öğrencimiz diğer illere naklini aldirdi. Bundan sonra da bu talepte bulunan öğrenciler için her türlü kolaylık sağlanacak.

PANSİYONLARIMIZI AÇTIK

- Deprem bölgesindekilerin isterlerse parasız yatılı olarak pansiyonlara yerleşebileceğini açıkladınız. Talep var mı?

Cuma günü gerekli düzenlemeyi yaparak kamuoyuna duyurduk. Talepler başladı. Okulun pansiyon kontenjanı varsa okula müracaat edilecek, okulun pansiyonunda yer yoksa il-ilçe bursluluk ve parasız yatılılık komisyonuna müracaat eden öğrencilerimizi komisyon uygun bir pansiyona yerleştirecek. 71 ildeki pansiyonlarımızın 521 bin 735 öğrenci kapasitesi var. Bugün itibarıyla kullanılan kapasite 279 bin 998'e yükseldi. 241 bin 737 kullanılabilecek kapasitemiz var. Nakil ile bu kapasitenin tamamını depremzede öğrencilerimiz için kullanacağız.

- Yıkılan okulların yerine seyyar okullar kurulacak mı?

Burada önemli olan öğrencilerimizin sağlıklı ve güvenli ortamlarda eğitime başlayabilmelerini sağlamak. Konteynerlerde, güvenli alanlarda oluşturulacak sınıflarda eğitim yapılacak. Çadır merkezleri, yurtlar, konteyner merkezleri gibi

konaklama alanlarını taşımalı eğitim kapsamına aldık. Buradaki öğrencilerimizi ücretsiz olarak okullarına taşıyıp geri konaklama alanlarına taşıyacağız.

DERS KİTAPLARI VE YARDIMCI KAYNAKLAR

- Başka şehirlerde okumak isteyen öğrenciler için ne tür imkânlar sağlanacak?

Depremzede öğrencilerimizin kırtasiye ihtiyaçlarını karşılayacağız. Hem deprem bölgesindeki çocuklarımızın hem de başka şehirlere giden öğrencilerimizin her türlü ihtiyacını takip ediyoruz. Çocuklarımızın ders kitabı, yardımcı kaynak ihtiyaçları belirlenerek yeniden bu kaynakların basılması sürecini başlattık, devam ediyor. 8 ve 12. sınıftaki yavrularımızın sınavlarına destek olmak için tüm ders kitaplarını ve yardımcı kaynaklarını tekrar bastırdık. Bu kapsamda 11 milyon 820 bin 918 ders kitabı ve yardımcı kaynağın yeniden basımı yapıldı. Önümüzdeki hafta itibarıyla tüm öğrencilerimize dağıtacağız.

- Ders kitapları ve yardımcı kitaplar da enkazların altında kaldı. Yeni kitap ihtiyacı karşılanacak mı? Bu konuda tüm öğrencilerimiz müsterih olsun. Biz onların her türlü kitap, kırtasiye ihtiyacını karşılayacağız. Ne konuda destek olmamız gerekiyorsa tüm ekibimizle çocuklarımızın yanındayız, yanında olmaya devam edeceğiz.

ÖĞRENCİLERİMİZE PSİKOSOSYAL DESTEK BAŞLADI

- Öğrenciler depremi yaşadıkları için müfredat ona göre düzenlenecek mi?

Çocuklarımızın depremin yarattığı travmayla başa çıkabilmeleri için psikolojik desteği bir ilkyardım faaliyeti olarak hemen başlattık. Milli Eğitim Bakanlığı Psikososyal Destek Müdahale ekipleri, ihtiyaçlar doğrultusunda görevlendirilerek afetin ilk gününden itibaren sahada çalışmalara başladı. 5 bin rehber öğretmen ve psikolojik danışmanımız bölgede görev yapıyorlar. Çocuklarla etkinlikler yapıyor, birlikte konuşarak, paylaşarak süreci yönetiyorlar. 10 ilde tüm çadır bölgeleri ve toplanma

yerlerinde çocuklar için psikososyal destek, oyun ve etkinlik çadırları kuruyoruz. Şu ana kadar 375 adet kurduk. Bu çadırlarda okulöncesi öğretmen ve rehber öğretmen ve psikolojik danışmanlarımız hizmet vermeye başladı.

EYLEM PLANI DEVREDE

Bunun dışında yine ilk anda devreye aldığımız bir başka çalışma da söz konusu hizmetlerin daha hızlı, etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla oluşturulan “Deprem Sonrası Psikososyal Destek Eylem Planı”... Bu plan tüm illerimize gönderildi.

11 BİN ÖĞRENCİ ÖZEL OKULLARA GEÇİŞ YAPTI

BAKAN Özer “Özel öğretim kurumlarının kapasitesinin yüzde 3’ü olan tam burslu okutma şartını yüzde 10’a çıkarttık. Böylece oluşan yüzde 7’lik yeni kapasite 10 ildeki öğrenciler için kullanılacak. Bu amaçla özel öğretim kurumlarına şu ana kadar 11 bin 238 öğrenci geçiş yaptı” dedi.

LGS SINAVLARI

- LGS sınavları ne olacak?

“Deprem bölgesindeki çocuklarımızın ikinci dönemde okula devam şartını kaldırdık. Bu nedenle de bu yıl LGS kapsamında yapacağımız sınava 8. sınıfın ikinci dönem konuları dahil olmayacak. Diğer taraftan 8. ve 12. sınıf öğrencilerimiz için 10 ilin tamamında destekleme ve yetiştirme kursları açacağız. Bu çalışma bitmek üzere. Bitince bu kursların nerelerde açıldığını ve ne zaman başlayacağını kamuoyu ile paylaşacağız. Ayrıca 10 ilimizin tüm hastanelerinde tedavi gören öğrencilerimizin eğitimlerini devam ettirmeleri için 1 Mart’a kadar sınıf kurulumunu tamamlayacağız.”

20 Şubat 2023, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Türkiye normalleşiyor

Asrın felaketini yaşayan Türkiye bir yandan da normalleşmeye çalışıyor. Bugün okullar açılıyor, haftaya da Türkiye Büyük Millet Meclisi açılacak. Güneydoğu'da yaşanan deprem İstanbul'daki okulları da vurdu. İstanbul'da 93 okul binası riskli bulundu ve bunlarda okuyan 52 bin öğrenci ve 2 bin 700 öğretmen başka okullara transfer edildi. Deprem bölgesinde ise eğitim 1 Mart'ta başlayacak. Arkadaş ve dost sohbetlerindeki asıl konu, toplanan yardımların kaç tane ev yapmaya yeteceği ve depremin ekonomi üstündeki etkilerinin ne olacağı. Tabi siyaset kulislerinin asıl konusu da seçimin ne zaman yapılacağı ve altılı masanın aday sorunsalı. Bir yandan da kara propaganda devam ediyor. Türkiye'ye mülteci akını olduğuna dair yalan haberler yayılmıştı.

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar buna cevap verdi: "Bazı fitne fesat yuvaları sınırlardan sığınmacı akını olduğuna dair iddiaları ortaya attılar. Bu iddialar tamamen gerçek dışı olduğu anlaşılmıştır. Ne sınır kapısından ne de sınır hattından ülkemize geçiş var. Depremden sonra 10 bin 633 Suriyeli topraklarına gönüllü olarak dönmüştür" dedi. Görüldüğü gibi seçimi kazanmaktan ümidini kesmiş güç odakları, Türkiye'yi kaosa sürüklemek için elinden geleni yapıyor. Mülteci akını yalanı gibi onlarca yalan daha piyasada dolaşıyor. Ancak güç odaklarının ıskaladığı bir gerçek var.

Türk toplumu darbenin ve algı operasyonlarının her çeşidine maruz kalmış tecrübeli bir toplum. Ve Türk seçmeni biliyor ki batı ülkelerindeki gösterme demokrasilerin aksine burada verilen oylar gerçekten iktidarı değiştiriyor. Avrupa'da ve Amerika'da değişmeyen başbakan veya başkan kalmadığını ama politikaların hep aynı olduğunu görüyoruz. Bu ülkelerdeki iktidar değişikliklerinin fiili hiçbir sonucu olmuyor. Buna Amerika da dahil. Trump gitti, Biden geldi ne değişti? Biz de ise seçmen asrın en önemli kararını vereceğini ve bunun kendi kaderini belirleyeceğini farkında. Böyle bir ortamda hızla normalleşmeye çalışıyor ve seçime gidiyoruz. **Seçim yaklaştıkça yalanlar katlanarak artacak. Herkes uyanık olmak zorunda.**